

BÆJAR- OG HÉRAÐSBÓKASAFNIÐ
HÉRAÐSSKJALASAFNIÐ
GAMLA SJÚKRAHÚSIÐ

ÁRSSKÝRSLA 2001 [\(2000\)](#)

ALMENNT:

Áberandi mikil aukning er orðin á þjónustu við fjarnema í héraðinu sem og meiri þjónusta við nýbúa. Safnið hefur keypt töluvert af ritum á tælensku og pólsku og fyrir liggur að kaupa rit á öðrum tungumálum. Skrár útlánadeildar safnsins hafa verið á internetinu undanfarin 4 ár og boðið er upp á aðgang að öðrum innlendum gagnasöfnum sem tiltæk eru, og erlendum í samvinnu við önnur söfn og menntamálaráðuneytið - höfuðáhersla er lögð á netaðgengi að gagnasöfnum sem nýtast öllu fjarnámi, viðskiptum og tækni auk almennari safna.

Mikil vandræði eru oft á safninu vegna plássleysis fyrir almenning sem nýtir sér internetið, sérstaklega er þetta bagalegt þegar fjarnemar eru annars vegar, en þeim fer mjög fjölgandi. Nú eru aðeins 3 vélar tengdar netinu fyrir almenning en þyrftu að vera helmingi fleiri a.m.k.

Afar slæmt er að ekki skuli hafa tekist að ljúka við endurbyggingu Gamla sjúkrahússins eins og áætlað var. Þar má skapa afar góða aðstöðu fyrir fjölda fólks við hverskonar tölvunot og netaðgengi auk góðrar aðstöðu fyrir safnkostinn og almenna lánþega. Ekki þarf að undirstrika nauðsyn þess að sem flestir hafi góða aðstöðu til að nýta sér internetið og ekki síður að hafa aðgang að leiðbeinendum fyrstu skrefin í notkun stafrænna gagnasafna upplýsingasamfélagsins. Óheyrileg þrengsli í aðalsafninu í sundhallarbyggingunni koma í veg fyrir að hægt sé að byggja upp þjónustu við ýmsar stofnanir bæjarins og skóla.

Bókasafnið sér um rekstur námsgagnasafns fyrir Vestfirði og gerður hefur verið samningur við Námsgagnastofnum um afhendingu alls efnis sem stofnunin gefur út ókeypis. Tekið verður endurgjald af stofnunum utan Ísafjarðarbæjar fyrir þessa þjónusta safnsins.

YFIRLIT:

BÓKASAFNIÐ:

Bæjar- og héraðsbókasafnið samanstendur af aðalsafninu á Ísafirði, bókasöfnunum á Þingeyri, Flateyri og Suðureyri auk safna/lestrarfélaga á Hrafnseyri, Höfða í Dýrafirði, Ástúni á Ingjaldssandi og Holti í Öndarfirði. Áður hafa gengið inn í safnið á Ísafirði lestrarfélögin/bókasöfnin í Sléttuhreppi, Grunnavíkurreppi, Snæfjallahreppi og tvö í Eyrarhreppi (Lf. Skutulsfjarðar og Bs. Hnífsdælinga). Lestrarfélag Ísafirðinga, sem var stofnað 20. janúar 1866, gekk inn í bókasafnið við stofnun þess 1889. Safnið starfar skv. lögum um almenningsbókasöfn nr. 36/1997.

ÚTLÁN:

Útlán bókasafnsins Ísafirði voru 25.793 (24.822) en útlán hreppssafnanna sem sameinuðust Ísafjarðarbæ voru um 4.500 (4.500). Samtals voru útlánin 30.293 (29.322) á árinu, sem er heldur meira en árið aður.

UPPLÝSINGAÞJÓNUSTA:

Heimildaleitir voru heldur fleiri en áður, um 2.000 og upplýsingabeiðnir um 9.000 á árinu í aðalsafni.

SAFNGESTIR:

Áætlað er að um 20.000 gestir hafi komið í bókasafnið á Ísafirði á árinu.

SKRÁNING:

Á bókasafninu er nú unnið að uppbyggingu tölvuskrár yfir allan safnkost (bækur, tímarit, myndbönd, hljómdiska, snældur, kennsluáhöld o.fl.) í söfnum í bæjarfélaginu, bæði fyrrverandi hreppssafna og

safna í skólum og stofnunum. Skrár safnsins voru opnaðar á Internetinu haustið 1998 með vefbúnaði frá MikroMARC. Sett var upp ný útgáfa á árinu sem gefur víðtækari möguleika á þjónustu s.s. upplýsingum um hvort bækur séu til staðar á safninu eða í útláni.

SAFNKOSTUR:

Safnauki bókasafnsins á Ísafirði á árinu var 808 b. (783 b.) og er safnkosturinn nú um 75.000 bindi samkvæmt aðfangaskrá. Utan aðfangaskrár eru rúmlega 3.000 bindi, alls er safnkosturinn því nálægt 80.000 b. Lokið er endurflokkun og uppsetningu á um 25.000 bókum í hillur í bókageymslum í Gamla sjúkrahúsinu (um 600 hillumetrar). Bókakostur hreppssafnanna sem sameinuðust er um 31.000 þannig að heildarsafnkosturinn er um 111.000 bindi.

GAGNABANKAR:

Bókasafnið á Ísafirði hafði aðgang að öllum bókasöfn landsins sem veita netaðgang að skrá, og erlendum gagnabönkum á netinu. Tekið var upp samstarf við Háskólann á Akureyri um aðgengi að gagnabönkum og öflun heimilda fyrir fjarnemendur skólans. Safnið er í samstarfi við ýms söfn og ráðuneytið til að opna fleiri gagnasöfn fyrir almenning og þá sérstaklega fjarnema. Safnið hefur aðgang að gagnasafni Morgunblaðsins. Viðskiptavinir safnsins hafa aðgang að Internetinu í aðalsafninu (3 vélar).

HÉRAÐSSKJALASAFNIÐ:

Öllu safninu hefur nú verið komið fyrir í Gamla sjúkrahúsinu. Unnið er að skráningu og þökkun skjalanna í sýrufríar umbúðir, jafnframt því sem unnið er að söfnun skjala í héraðinu. Komið hefur verið á samvinnu við bæjarskrifstofunnar v/ meðferð skjala og skipulag í skjalageymslum bæjarins. Lokið flutningi á öllu filmu- og myndasafninu í húsið og frágangi í sérstakar umbúðir og hillur (nálægt 120.000 myndir).

GAMLA SJÚKRAHÚSIÐ

Fyrsta áfanga við endurbyggingu Gamla sjúkrahússins var lokið fyrir 2 árum. Engar fjárveitingar voru til endurbyggingarinnar á árinu frá bæjarsjóði en húsafriðunarsjóður veitti 7 millj. til hússins sem varið verður á næsta ári í síðari áfanga. Kostnaðaráætlun vegna þess sem eftir stendur af endurbyggingu hússins er um 60 milljónir kr. Vonir standa til þess að ríkissjóður muni styrkja uppbygginguna enda hafa ráðamenn þar á bæ sett fram hugmyndir um eflingu menningarstarfsemi og bygginga á landsbyggðinni (til mótvægis við margra milljarðar tónleikahöll sem byggð verður vonandi fljótlega í Reykjavík). Hugmyndum Ísfirðinga hefur verið komið á framfæri við menntamálaráðherra að í þessum "pakka" væri æskilegast að hafa styrk til að klára Gamla sjúkrahúsið, Tónleikasal Tónlistarfélagsins og Edinborgarhúsið (um 1/2 milljarður) frekar en að lagt verði í nýbyggingu menningarhúss svipað og uppi er á Akureyri fyrir 1,6 milljarð.

NÁNARI SUNDURLIÐUN:

BÓKASAFNIÐ:

ÚTLÁN:

Á árinu voru heildarútlán bókasafnsins á Ísafirði 25.793 , en voru (24.822) árið 2000. Í aðalsafni voru útlánin 20.213 (18.725), en til stofnana, hreppa o.fl. voru útlán 5.580 (6.097) bindi. Útlán í hreppasöfnunum voru áætluð 4.500. Heildarútlán í Ísafjarðarbæ voru því 30.293 (29.322) bindi. Útlán á hvern íbúa bæjarins eru um 7. Bent er á að framangreindar útlánatölur eiga eingöngu við um rit sem eru lánuð út af söfnunum - lán á lesstofu, leskróka, handbókalán, blaða- og tímaritalán o.þ.h. eru ekki talin með. Auk þessa hefur orðið mikil aukning notkunar á Internettölvum í safninu, en þau not eru ekki mæld. Miðað við erlend viðmið má gera ráð fyrir að heildarnotkun (útlán og innanhússnotkun) á árinu 2001 hafi verið um 47.000 bindi.

MILLISAFNALÁN:

Rit lánuð öðrum söfnum voru 157 (152), og rit fengin að láni voru 49 (351). Hljóðbækur fengnar að láni voru svipað margar og s.l. ár eða um 300.

ÖNNUR ÚTLÁN:

Auk venjulegra útlána voru um 354 (398) bækur sendar íbúum sýslunnar. Í stofnunum voru lánaðar út um 4.169 (4.617) bækur. Útlán til skipa voru um 175 (15). Alls voru þessi útlán 4.698 (5.030).

SÖGUSTUNDIR:

25 sögustundir voru á árinu og komu 207 börn árinu. Skipulegar heimsóknir leikskólabarna hafa aukist verulega. Reglulegar heimsóknir barna á Sólborg í febr-maí og okt.-des. og börn frá Bakkaskjólí í apríl, alls 201.

Samtals gestir í sögustund /safnkynningu 408.

SAFNKYNNING:

Safnkynningar voru fyrir yngri bekki grunnskólans á Ísafirði, alls komu 165 nemendur.

PANTANIR:

Á árinu voru afgreiddar álíka margar pantanir á bókum (vegna lána) en áður eða um 150.

LÁNÞEGAR:

Áætlað er að lánþegar sem koma í safnið á Ísafirði að staðaldri séu um 700. Verð skírteina var 1200 kr., en börn á grunnskólaaldri fá fyrsta skírteini ókeypis.

SAFNGESTIR:

Áætlað er að rúmlega 20.000 gestir hafi komið í safnið á Ísafirði á árinu.

SKRÁNING:

Bókasöfn í eftirtöldum sveitarfélögum í héraðinu hefa verið skráð að mestu í tölvukerfi safnsins hér: Nauteyraryrhr.(Laugaland), Reykjarfjarðar-, Ögur- og Snæfjallahr., (Reykjanes), Súðavíkurrhr., Flateyraryrhr., Mýrahr. (Ingjaldrssandi) og Mosvallahrepps (Holti). Unnið er að því að skrá safnið á Suðureyri (70%), og áætlað að skrá söfnin í Dýrafirði í kerfið á næstunni.

Lokið er skráningi á öllum innlendum safnkosti útlánadeildar aðalsafnsins. Auk þessa sem er safnkostur Grunnskólans og Fræðslukrifstofunnar skráður í kerfið, en þessar stofnanir nota Internetið til að leita í safnkostinum.

SAFNKOSTUR:

Í árslok taldist safnkosturinn á Ísafirði 75.473 en var (74.665) eintök í ársbyrjun. Aukningin var 1.008 (1.006) eintök. Keypt voru 902 (879) rit, og bækur gefnar safninu voru 106, miðað við (127) s.l. ár. Afskrifaðar voru 200 bækur (223 s.l. ár). 59 (66) bækur voru bundnar inn. Heildarsafnkosturinn er um 80.000 bindi þar sem nokkuð er til af óskráðu efni. Meginhluta safnkostsins (um 40.000 bindi) hefur verið komið fyrir í Gamla sjúkrahúsinu og er lokið að endurflokka og raða þessum bókum í hillur í kjallara hússins.

Safnkostur hreppssafnanna er um 31.000 auk um 2.500 bóka úr lestrarfélögunum norðan Djúps - þess má geta að fyrirhugað er að varðveita Lestrarfélag Grunnvíkur sem heild í Gamlasjúkrahúsinu (sérdeild) sem dæmigert lestrarfélag frá fyrri hluta aldarinnar auk þess sem margar af bókum félagsins eru bundnar inn í roð (hlýra/steinbít) sem er óvenjulegt. Bókakosturinn í heild er því um 111.000 bindi.

GAGNABANKAR:

Safnið hefur s.l. áratug haft tölvusamband við erlenda gangabanka þar sem hægt er að leita upplýsinga um hvaðeina gegn gjaldi - notkun á þeim hefur minnkað eftir að ókeypis gagnabönkum fjölgaði á Internetinu. Nú er unnið að því að því að semja við slíka gagnagrunna á landsvísu þannig að öll söfn fái aðgang að þeim hindrunarlaust. Safnið hefur einnig aðgang að GEGNI, (þ.e. skrá Landsbókasafns, Háskólabókasafns auk fleiri ríkissafna). Einnig hefur safnið undanfarið 8 ár haft aðgang að INTERNETinu með beinum aðgangi lánþega að netinu. Safnið hefur sagt upp aðgangi að gögnum hjá SKÝRR (Fengur), m.a. bókaskrá Borganbókasafns, Landsspítalans, RÚV, Skólasafnamiðstöðvar Reykjavíkur, Ljósmyndasafns Reykjavíkur þar semnotkun var afar lítil, en kostnaður umtalsverður. Safnið hefur jafnframt aðgang að gagnasafni Morgunblaðsins. Þannig hefur safnið beinan aðgang að nánast öllum heimildum í söfnum innanlands (að Feng frátöldum) og mörgum erlendis, gögnum sem hægt er að útvega með skömmum fyrirvara með millisafnalánum eða ljósritum, ef ekki beint um tölvusamband - þessi aðstaða gerir safninu kleift að veita betri þjónustu en áður, sambærilega og hægt er að veita í stórum söfnum á höfuðborgarsvæðinu - húsnaði safnsins hindrar þó vöxt þessarar þjónustu (ekki pláss yfir nema 3 tölvur í útlánasal safnsins).

VEFUR:

Vefur safnanna hefur verið aukinn töluvert en þar er einnig hægt að leita í skráum bókasafnanna, þannig að viðskiptavinir safnsins geti leitað sjálfir skránum heimanað frá sér. Bókasafnið hér er fyrsta almenningsbókasafn landsins sem veitir aðgang að skráum sínum á vefnum. Sett var upp ný útgáfa af vefskránni - þar geta lánþegar séð hvort bók er tiltæk í hillum safnsins og pantað hana ef svo er ekki beint af vefnum. Starfslið safnanna hefur séð um uppsetningu á [vef Ísafjaðarbæjar](#) og tekin var upp meiri samvinna við bæjarskrifstofuna m.a. v/ skjalavistunarkerfi sem sett var upp á árinu.

STARFSLIÐ:

Sama og s.l. ár: Edda B. Kristmundsdóttir, bókasafnsfræðingur (66%), Elín Magnfreðsdóttir, bókasafnsfræðingur (66%), Jóhann Hinriksson, forstöðumaður (100%) og Þórdís Þorleifsdóttir, bókasafnsfræðingur (66%). Inga María Guðmundsdóttir bókasafnsfræðingur hefur verið ráðin að safninu í 50% stöðu vegna aukinnar þjónustu safnsins við skólana og rekstur safns Skólaskrifstofu Vestfjarða, hún er að hálfu (50%) í starfi skjalastjóra á bæjarskrifstofunni. Jóna Símonía sagnfræðingur var í fullu starfi sem skjalavörður við Héraðsskjalasafnið. Guðmundur Friðgeir Magnússon er bókasafnsfræðingur á Þingeyri og Marías Þórðarson er bókasafnsfræðingur á Suðureyri.

ÚTLÁNATÍMAR:

Frá 1. jan. til 1. júní var útlánaafgreiðsla safnsins opin 27 klst. á viku og frá 1. okt. til 31. des. var útlánaafgreiðsla safnsins opin 32 klst. á viku (virka daga kl. 14-20 og laugard. 15-17), frá 1. júní til 1. okt. var opið 22 klst. á viku (virka daga kl. 15-19, laugardaga 15-17). Afgreiðsla utan afgreiðslutíma hefur aukist verulega undanfarið, mest gegnum síma og fax og nú seinni árin gegnum Internetið. Hreppasöfnin fyrirverandi á Þingeyri og Suðureyri eru opin að jafnaði 4 klst. á viku a.m.k. vetrarmánuðina. Lenging útlánatíma yfir vetrarmánuðina er fyrst og fremst til að koma til móts við auknar þarfir skólanna.

STOFNANIR:

Þjónusta við stofnanir (þ.e. sjúkrahús, elliheimili, dvalarheimili (Hlíf), skólaskrifstofa, dagheimili og hótelið) var með svipuðum hætti og undanfarið. Aðallega er um að ræða útlán bóka, skráning og frágangur/viðhald bóka. Farið er einu sinni í viku á sjúkrahúsið og elliheimilið og dvalarheimilið og afgreiðslu sinnt að jafnaði 3-4 klst. í hvert skipti. Bókasafnið hefur tekið að sér rekstur safns skólaskrifstofunnar.

SKÓLAR:

Eins og áður hefur safnið séð um skráningu og flokkun bóka Grunnskólans á Ísafirði í tölvukerfi safnsins, en skólinn hefur aðgang að þessum skráum á Internetinu. Framhald var á safnkynningu fyrir nemendum Grunnskólans í samvinnu við skólasafnvörð. Bókasafnið hefur tekið upp samstarf við Háskólann á Akureyri og aðra skóla vegna fjarnáms. Safnið þjónar nemendum skólans sem eru í fjarnámi með útvegum heimilda og aðgengi að gagnaböndum og leiðbeiningum um notkun þeirra. Bókasafnið hefur sinnt þörfum nemenda Menntaskólans fyrir ítarefni (bækur / tímaritsgreinar o.fl.) að verulegu leiti, en mikið vantar á skipuleg vinnubrögð af hálfu skólans við þetta starf. Með auknu húsrými og tölvubúnaði bókasafnsins í Gamla sjúkrahúsinu má stórbæta þessa þjónustu og auka hagkvæmni. Jafnframt er eðlilegt að Menntaskólinn taki þátt í kostnaði við þessa samvinnu eins og aðrar stofnanir.

HREPPSBÓKASÖFN:

Samstarf við þessi söfn var með líku sniði og undanfarið ár. Eftir sameiningu sveitarfélagana er aðeins Súðavík eftir. Bókakostur þessara hreppa er skráður að mestu leiti í tölvu safnsins á Ísafirði - íbúar héraðsins hafa nú aðgang að skráum safnsins á Internetinu, einnig eru prentaðir öðru hvoru út listar yfir einstök söfn til að auðvelda starfsmönnum bókasafnanna leit að ritum.

HÉRAÐSSKJALASAFNIÐ:

Mikil aukning hefur verið undanfarið í starfsemi safnsins við söfnun og frágang skjala. Fyrirspurnum varðandi skjalaheimildir hefur fjölgað mikið. Jóna Símonía Bjarnadóttir, sagnfræðingur, vann við safnið, nú í 100% starfi. Unnið var áfram að söfnun skjala og athugun á ástandi í skjalageymslum í héraðinu, unnið er að því að fara í gegnum öll skjöl safnsins og búa um að nýju í geymslum í Gamla sjúkrahúsinu. Mikið hefur borist af skjölum og standa vonir til þess að hægt verði að búa um þau

fljótlega. Í árslok 2001 voru færslur í aðfangabók orðnar um 3.608 (3.548) m.a. hefur safninu borist mikið af gögnum frá Jónasi Magnússyni, Sjómannadagsráði, Valdimar Gíslasyni á Mýrum.

LJÓSMYNDASAFNIÐ:

Stöðugt vaxandi annir eru við afgreiðslu myndasafninu. Lokið er við að koma myndasafni Vestfirska Fréttablaðsins í varanlegar sýrufríar umbúðir. Í ljósmyndadeild safnsins eru nú nálgægt 120.000 filmur og ljósmyndir. Áætlað er að flytja myndiefni (sérstaklega gamlar litfilmur) yfir á stafrænt form, enda hafa þær afar takmarkað geymslupól, til þessa verkefnis hefur safnið fengið filmuskanna (Nikkon 8000) fyrir styrktarframlög frá Þjóðhátíðarsjóði, Minjasjóði Önundarfjarðar, Jóhanni Júlíussyni og Halldóri Sveinbjörnssyni. Einnig var safninu afhent töluvert ljósmyndasafn frá Halldóri Sveinbjörnssyni.

GAMLA SJÚKRAHÚSIÐ:

Litlar framkvæmdir voru við [Gamla sjúkrahúsið](#) á árinu. Lokið er 1. áfanga, þ.e. húsið endurnýjað að utan, nýir gluggar, hurðir og þak, og aðgengi lagað að norðanverðu fyrir hreifihamlaða. Í áætlunum um endurbyggingu Gamla sjúkrahússins er gert ráð fyrir að húsið haldi sinni [upprunalegu mynd](#) eftir því sem mögulegt er. Kostnaðaráætlun vegna endurbyggingarinnar er um 110 milljónir kr. Vonir standa til þess að ríkissjóður leggi fé til endurbyggingarinnar á næstunni en kostnaður við síðasta hluta verksins eru um 60 milljónir kr. Áætlað er að því verki ljúki í ársbyrjun 2003.

STJÓRN:

Menningarmálanefnd Ísafjarðarbæjar fer með málefni safnanna.

Í [Menningarmálanefnd Ísafjarðarbæjar](#) eiga nú sæti:

Inga Ólafsdóttir formaður, Hafnarstræti 7 Ísafirði
Sigurborg Þorkeldsdóttir Fagraholti 7 Ísafirði
Hansína Einarsdóttir, Eyrargötu 3 Ísafirði

24. maí 2002

Jóhann Hinriksson